

VEKOP 7.1.5.-16-2017-00003 „Utcáról bérlakásba a Fővárosban” projekt 2020. évi szakmai beszámolója

A 2019. január 8-i szerződéskötést követően vette kezdetét a **VEKOP 7.1.5-16-2017-00003 „Utcáról bérlakásba a Fővárosban” Elsőként lakhatás program** megvalósítása. A projekt elsődleges célja volt, hogy 20 darab önkormányzati bérlakásba közterületen élő, kiemelten az utcai gondozó szolgálatok látókörében lévő, kiválasztásra kerülő 25 fő ügyfelet költöztessünk, Budapest Főváros Önkormányzatának, mint a projekt konzorciumi partnerének támogatásával. 2020-ban a projektben két mérföldkövet teljesítettünk, a másodikat és a harmadikat. A második mérföldköz zárásának időpontjában, 2020. augusztus 29-én 4 pár és 15 egyedülálló volt a projekt résztvevője. Ezt követően a projekt két ügyfele elhunyt, 2020 októberében és novemberében. 2020. október 12-én, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Utcai Gondozó Szolgálatának delegálását és a kiválasztást követően beköltözött még egy fő. Ezek után a BMSZKI Utcai Szolgálatának, valamint a Fehér Köz Nappali Melegedőjének ajánlásával és a bizottsági döntés által 2021. február 5-én két fő vált bérlővé. Így 2020. december 31-én 21 fő támogatottunk volt a projektben, 17 lakásban, míg 2021 februárjában 19 lakásban volt lakó.

A pályázati dokumentáció a letöltött vendégéjszakákban méri a program eredményességét, ez a program egyik indikátora. Ennek megfelelően 2020. december 31-ig **10 128** vendégéjszakát töltöttek el lakóink az önkormányzati bérlakásokban.

Szakmai munka

Az előző évben a projektben végzett szakmai tevékenységet erőteljesen befolyásolta a hazánkat is érintő COVID-19 járvány. A szakmai munka folyamatossága mellett az átmeneti nyári, kevésbé szabályozott időszakot kivéve prioritás volt az egészségügyi előírások szigorú betartása, a program és a projekt résztvevőinek ezzel kapcsolatos edukálása, a járvánnyal összefüggő hiteles ismeretek és információk közvetítése, valamint a segítségnyújtás abban az esetben, ha pszichés, mentális problémák, nehézségek léptek fel a vírushelyzet következtében. A projekt szakemberei a szabályozásoknak megfelelően a projekt résztvevőivel igyekeztek csak a legszükségesebb esetekben találkozni. A munkatársi stáb több tagját is érintette a betegség, így egy rövidebb időszakban kizárólag telefonos kapcsolattartásra került sor a program

**BUDAPESTI MÓDSZERTANI SZOCIÁLIS
KÖZPONT
ÉS INTÉZMÉNYEI**

résztevőivel.

Ezen időszak legkomolyabb kihívása az volt, hogyan tudunk támogatást szerezni azon projekt résztvevőknek, akik a kialakult vírushelyzet miatt átmenetileg, vagy végleg elvesztették munkájukat.

Folyamatossá vált az érintettekkel történő közös álláskeresés, álláspályázatok benyújtása mellett az önéletrajzok készítése, illetve az álláskeresési technikák, az álláskeresés során alkalmazandó kommunikációs módszerek kapcsán az edukáció. Az álláskeresés területén történő támogató munka során, a már meglévő kapcsolatok mellett folyamatos együttműködést alakítottak ki a program szakemberei az Utcáról Lakásba Egyesület Adj munkát! Csoportjával. A vírushelyzet miatt a programban lévők közül 4 fő, egyéb okok miatt 2 fő veszítette el munkáját. Ugyanakkor 2 fő tudott elhelyezkedni az érintettek, illetve 4 fő azon projekt résztvevők közül, akiknek korábban egyáltalán nem, vagy alkalmi, nem bejelentett munkájuk volt csupán.

A vírushelyzet miatti jövedelemkiesés ellensúlyozása érdekében a program szakembereinek együttműködése az igénybe vehető szociális ellátások elérése céljából továbbra is folyamatos volt a VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzattal, a Budapest Bike Maffia civil szervezettel, a Református Szeretetszolgálattal, az Eranus Alapítvánnyal, valamint egy buddhista közösséggel. Így lehetővé vált, hogy krízishelyzetben élelmiszer, vitamin, illetve egyéb háztartási cikk adományokkal segítsük a rászoruló lakókat.

2020. október közepén a program egyik lakója elhunyt. Köztemetését a projektben dolgozó szakemberek segítségével hozzátartozók intézték. Egy másik projektrésztvevő betegség miatt hunyt el 2020 novemberében. Esetében hozzátartozók hiánya miatt a program szakemberei intézik a szükséges teendőket.

Három projektrésztvevőnél - a velük végzett munka során tapasztaltak és szakmai szempontok alapján, Budapest Főváros Önkormányzatával egyeztetve – lehetővé vált, hogy párkapcsolatuk befogadását kezdeményezzék bérlakásukba a tulajdonos felé. Mindhárom esetben Budapest Főváros Önkormányzata Lakásosztályától erről megérkezett a dokumentum. A két, már lezárult ügyben a beköltözők a program szakembereinek segítségével elhelyezkedtek, munkahelyüket azóta is megtartották.

A projekt egyik résztvevője nem tudott eleget tenni a lakásbérleti szerződés hosszabbítás követelményeinek. Jelenleg ő jogcím nélküli lakáshasználóként tartózkodik a bérlménybe n,

**BUDAPESTI MÓDSZERTANI SZOCIÁLIS
KÖZPONT
ÉS INTÉZMÉNYEI**

támogatásban nem részesül. Munkatársaink - szorosán együttműködve az Ébredések Alapítvánnyal, az álláskeresésben segítő társszervezetekkel, valamint a VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzattal - azon dolgoznak, hogy a lakó minél hamarabb rendszeres, biztos jövedelemre tegyen szert, rendezze hátralékait, s így újra meg tudja kötni lakásbérlet i szerződését.

Az eltelt időszakban 3 alkalommal került sor jogi tanácsadó csoport megtartására, ebből egy esetben az érintett ügyfelekkel együtt találkoztunk a jogász kollégákkal.

A járványhelyzet a legkomolyabb problémát a közösségi programok, események elmaradásában okozza, így megfosztattunk azoktól az eszközöktől, melyek folyama tos lehetőséget biztosítottak mind az aktualitások, mind a felmerülő kérdések és problémák megbeszélésére, valamint hozzájárultak a lakóközösségen belüli kapcsolatok kialakulása hoz, önsegítő, önálló attitűd megerősödéséhez. Az elmaradt lakógyűlések kiváltására kéthetente Hírlevelet juttatunk el a program részvevőikhez, melyben pontokba szedve tájékoztatjuk őket a mindnyájukat érintő kérdésekről, információkról. A program pszichológusa által elindított női csoport folytatására, illetve a készség-és képességfejlesztő csoportok megvalósítására sem volt lehetőségünk.

A vírushelyzet elhúzódása, illetve visszatérése miatt a program lakói között megjelent mentális problémák kezelésében, az ezekre történő reagálásban a személyes találkozások korlátozása komoly deficitet okozott. A telefonon folytatott segítő beszélgetések száma jelentősen emelkedett. Ezek mellett természetesen a helyzetnek, illetve a programban résztvevő mentális állapotának megfelelően a pszichológus, illetve a szociális munkások a személyes találkozást is biztosítani tudják szükség esetén.

Célcsoportunk számára nyújtott szolgáltatások

A projekt megvalósítása során folyamatosan fontos szerepet töltött be a szakmai stábben, valamint az lakókkal végzett munkában a pszichológus, aki a vírushelyzet kialakulá sát követően rendszeres telefonos konzultációt nyújtott a projektrésztvevőknek. Az óvintézkedések szigorú betartása mellet a nyári időszaktól kezdődően lehetőség nyílt a személyes találkozásra is.

Elsősorban addiktológiai kérdésekben a projekt résztvevői igénybe tudták venni a BMSZKI

**BUDAPESTI MÓDSZERTANI SZOCIÁLIS
KÖZPONT
ÉS INTÉZMÉNYEI**

Stratégiai Csoportja addiktológus kollégájának segítségét, munkatársaink pedig szakmai iránymutatásért fordulhattak a kollégához.

Ügyfeleink részére, a beköltözést követő hónaptól, 15 hónapon keresztül havi BKK bérletet biztosítunk, melyet átvételi elismervénnyel adunk ki ügyfeleinknek. A tavalyi év folyamán összesen **241 db bérletet** vásároltunk lakóinknak. A bérletek kiadásával célunk az volt, hogy egyrészt a hivatalos ügyintézés, másrészt az álláskeresést, illetve a munkába járást könnyítsük meg ügyfeleinknek.

A lakók részére biztosított önkormányzati bérlakások lakbér, valamint a lakáshoz kapcsolódó rezsiköltségek támogatása a beköltözéseket követően elkezdődött. Lakóink a bérlemény használatából fakadó kiadásait, a közműszolgáltató, valamint a BFVK Zrt, mint üzemeltető által kiküldött csekken fizetik meg. A lakásokhoz kapcsolódó kiadások a lakás mérete, az ügyfelek jövedelmi helyzete, illetve a fogyasztás mértékében változnak. 2020 júliusától fokozatosan lejárnak a 15 hónapra szóló lakhatási támogatások – 2021. február 16-án 13 lakás van, melynek költségeit az ott lakók már önállóan, támogatás nélkül fizetik.

Munkatársaink szakmai támogatása

Munkatársaink számára az év elején még személyesen, majd a vírushelyzet következtében online platformon folytatódott a projekt keretein belül biztosított csoportos szupervízió. A csoportos szupervízió megvalósítására, néhány hónap kihagyás után összesen 18 alkalommal (1,5 óra/alkalom) került sor a tavalyi év folyamán.

Az egyéni alkalmakat továbbra is a pszichológus munkatársunk részére biztosítottuk, aki titoktartási kötelezettségénél fogva a csoportos szupervízióban nem oszthat meg minden információt ügyfeleinkről, viszont tevékenysége folytán fokozottan szükséges számára az ilyen jellegű szakmai támogatás. Az öt támogató egyéni szupervízióra 22 alkalommal került sor.

A kialakult járványhelyzet miatt a szupervízor online szupervíziót biztosított a pszichológusunknak.

A programba dolgozó 2 szociális munkás kollégánk 2020 szeptemberében, illetve októberében részt vett egy-egy továbbképzésen.

2020. szeptember 8-án a programban dolgozó szakemberek csapatépítő napon vettek részt Nagymaroson.

Céljaink, terveink

Projektünk 2021. június 29-én lezárul. Célunk, hogy a befejezésig minden lakónkat, szükségleteinek megfelelően fel tudjuk készíteni az önálló életvitelre. Ehhez mindenképpen elengedhetetlen a területi szociális ellátórendszerrel történő minél szorosabb kapcsolat kialakítása, a lakó és az ellátó összekapcsolása. Célunk továbbá, hogy a résztvevők érdekérvényesítési képességeit erősítsük. Reményeink szerint a lakókat fel tudjuk arra készíteni, hogy mind a munka világában, mind akár a ház fenntartója felé önállóan, hitelesen és eredményesen képviselni tudják magukat annak érdekében, hogy életükben minőségi változás következhesse be.

„No-slum program” Kőbányai út 22. – összefoglaló a bérházban végzett szociális szakmai tevékenységről

A Kőbányai út 22-ben 2020. áprilisában újtára indult u.n. „No-slum” program a járványügyi krízishelyzet hatására született és paradox módon olyan probléma feloldására adott a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei (BMSZKI) számára lehetőséget, amelynek hiányával a hajléktalan-ellátás rendszere és az abban sok esetben keringő rászoruló emberek nap, mint nap szembesülnek: megnyitotta a kilépés útját.

Budapest Főváros Önkormányzata és a BMSZKI között 2020. április 16-án kötött haszonkölcsön megállapodás alapján a BMSZKI arra kapott lehetőséget, hogy a szakosított ellátást nyújtó intézményeiből 71 lakásba, önellátásra és önfenntartásra képes, élethelyzetük nélkül fogva alkalmas hajléktalan embereket költöztessen át annak érdekében, hogy a felszabadított férőhelyekre sérülékeny csoportba tartozó, egészségügyi állapotuk, vagy életkoruk miatt rászorulóknak kerülhessenek be. A megállapodás 2021. április 30-ig szól.

A beköltöző hajléktalan emberek beilleszkedésének segítése mellett programunk kiemelt célja a ház és a környék slumosodásának megakadályozása, a „második Hős utca” bélyeg megelőzése. A nagymúltú, mostanra már inkább hírhedt, mint híres, évtizedek óta bérházként üzemelő Kőbányai út 22. ház lakói a slumosodás árnyékában élnek. Többszörösen hátrányosnak ítélt a ház környezete, hiszen közvetlen szomszédságában egyrészt a BMSZKI

**BUDAPESTI MÓDSZERTANI SZOCIÁLIS
KÖZPONT
ÉS INTÉZMÉNYEI**

hajléktalanellátó intézményei találhatóak, másrészt a Hős utca peremén helyezkedik el, melynek hatásai kisebb-nagyobb arányban itt is megjelennek. A házat mendemondák lengik körbe, amelyek a beköltöztetésekkel együtt felerősödtek. Ezt a tendenciát dolgunk fékezni és visszafordítani.

A kezdetek

A lakások Budapest Főváros Önkormányzatától, mint tulajdonostól való átvételére 2020 áprilisa és júniusa között került sor, összesen 9 ütemben. Nehézséget jelentett, hogy a sok esetben számos műszaki problémával bíró ingatlanokat, viszonylag rövid idő alatt élhető, beköltözésre alkalmas állapotba kellett hozni.

A járványügyi veszélyhelyzet 2020. márciusi meghirdetését követően, a Kőbányai út 22. lakóépületben lévő ingatlanok átvételével kapcsolatban gyors döntés született. Ahhoz, hogy minél eredményesebben meg tudjuk valósítani a beköltöztetéseket, összehangolt team-munkára volt szükség. Ebben a BMSZKI szakmai igazgatóhelyettese, egy szakmai felelős, valamint a BMSZKI szakosított intézményeinek szakmai vezetői, illetve az utógondozó szociális munkások vettek részt. A megvalósításban kiemelt szerepet tölt be a ház gondnoka, aki a BFVK Zrt., mint üzemeltető munkatársa. A vele való együttműködés elengedhetetlen, hiszen azon túl, hogy jól ismeri a ház műszaki állapotát, ő a kapocs a házba beköltöző lakók és a már hosszú ide ide itt élők között.

A kiválasztás

A fentebb ismertetett célok elérése érdekében a BMSZKI ellátási egységeiben felmérésre kerültek egyrészt azok a célcsoportok, melyek élethelyzetüknél fogva alkalmasak a Kőbányai úton található bérlakásokba történő beköltöztetésre, másrészt azok, akik a kiköltözők helyére érkező, sérülékeny, veszélyeztetett célcsoportokhoz tartoznak és a szakosított intézményekbe n felszabaduló férőhelyekre költöznek be.

A Kőbányai út 22-be beköltöző, hajléktalan emberek kiválasztását, előre meghatározott szempontok szerint az átmeneti szállások szakmai csapatai végezték, kiemelt figyelmet fordítva a lehetséges beköltözők jövedelmi helyzetére, annak stabilitására, az előtakarékosság mértékére és az esetleges köztartozások felmérésére, a fizikai és a mentális állapotra, a szenvedélybetegségekre, a családi és szociális kapcsolatokra, a szállón élő önálló

BUDAPESTI MÓDSZERTANI SZOCIÁLIS KÖZPONT ÉS INTÉZMÉNYEI

lakáshasználatra, lakásfenntartásra való képességére, az együttműködési hajlandóság és a közösségi alkalmazkodás képességére. Különösen nagy hangsúlyt helyeztünk a beköltözők stabil anyagi helyzetére, hiszen a házban a lakásokhoz kapcsolódó kiadásokat, mint áram, víz és gázköltség, önállóan szükséges fedezniük a lakóknak.

Ennek megfelelően a BMSZKI 11 hajléktalanok átmeneti szállásáról, 175 pályázó nyújtott be elhelyezési igényt. A fentebb meghatározott objektív szempontok szerinti kiválasztást követően, a csapatok által javasolt hajléktalan emberek közül 2020-ban 91 rászoruló ember beköltöztetésére került sor 61 lakásba.

A házba 2021 februárjától folytatjuk a beköltöztetéseket, előzetes terveink alapján így 102 fő kerül be a programba. A házba összesen 7 BMSZKI által üzemeltetett átmeneti szállásról juttatunk be pályázók.

Eddig 29 pár költözött be a házba, a többiek pedig jellemzően középkorú, illetve idős, főként állandó jövedelemmel, vagy nyugellátással bíró, illetve mellette alkalmi munkát vállaló, egyedül élő emberek. Az eddig beköltöztetett lakók közül 40 fő nő, a többiek férfiak.

Az ingatlanok átvétele több hullámban, heti bontásban valósultak meg, így egyszerre maximum 8-10 főt költöztettünk a házba. A beköltözésnek több feltétele is volt: negatív COVID teszt eredmény bemutatása (a tesztelésre a BMSZKI ambulanciáján került sor), használatbavétele i i megállapodás és együttműködési megállapodás megkötése, óvadék befizetése.

Utógondozás és közösségi szociális munka, mint a program motorjai

A Kőbányai út 22-be kiköltöztetett emberek esetében kiemelt cél volt, hogy ne hagyjuk őket magukra, maradjon mellettük támasz. Ezt a „szerepet” az utógondozó szociális munkás tölti be, aki heti rendszerességgel kapcsolatot tart a kiköltözővel. Jelenleg 27 utógondozó munkatárs foglalkozik az átmeneti szállásokról kiköltözőkkel. Az utógondozó szociális munkás a gondozási tevékenység keretein belül, kompetenciahatárainak megfelelően támogatja a lakót a kitűzött céljainak elérésében, életvezetésében, egészségügyi / mentális / szociális jóllétének alakulásában, szükség esetén segítséget nyújtva az esetleges konfliktusok (lakóközösségi, munkahelyi, párkapcsolati stb.) rendezésében. Figyelemmel kíséri a programban részt vevő előtakarékosságát, a rezsiköltségek befizetését, ezeket havonta ellenőrzi és probléma esetén segítséget nyújt ezek megoldásában. Az utógondozó szociális munkás telefonos ügyelet során segíti a lakót az esetleges krízishelyzet kezelésében, lehetőségeinek megfelelően megteszi a

**BUDAPESTI MÓDSZERTANI SZOCIÁLIS
KÖZPONT
ÉS INTÉZMÉNYEI**

szükséges lépéseket a probléma elhárítása / megoldása érdekében. (pl. személyes jelenlét, megfelelő szervek bevonása, stb.). Szintén ezek a szakemberek jelentik a kapcsolatot az egyén és a közösség között, hiszen ők azok, akik a házban lebonyolításra kerülő közösségi programokra be tudják vonzani utógondozottjaikat. Pozitív példát jelent az augusztusi lakógyűlés, ahol a házban évek / évtizedek óta élő lakók, valamint az átmeneti szállásról beköltözők, illetve a szociális szakemberek és az üzemeltetési feladatokban oroszlánrészt vállaló gondnok vett részt, közösen gondolkodva egy-egy, a házat érintő probléma megoldásán.

Kollégáink a kiköltözést követő 3 hónapban hetente (havi 4 órában) keresték fel a házban lakókat, támogatva beilleszkedésüket a lakóközösségbe, segítve életvezetésüket, valamint a közösen kitűzött célok elérését. Az első 3 hónap letelte után munkatársaink a szükségleteknek megfelelően tovább támogatták a lakókat. Eddigi tapasztalataink azt mutatják, hogy (átlagosan) a havi 4 óra találkozás továbbra is szükséges, ám annak elosztása változó: a hosszabb ideje kint lakók nem feltétlenül igénylik a heti rendszerességű személyes kapcsolattartást, viszont a hosszabb, segítő beszélgetés jellegű leüléseket annál inkább.

A járványhelyzetben, mind a munkatársak, mind pedig a kiköltözők védelme érdekében a kapcsolattartás főként telefonon valósult meg. A vészhelyzet júniusi megszüntetését követően a kapcsolattartásra elsősorban személyesen került sor, a lakó és az utógondozó szociális munkás a használatba átadott ingatlanban találkozott egymással. A második hullámban kötelező maszkviselés mellett, kellő távolság betartásával az utógondozó a lakásokban kereste fel ügyfeleit.

Akár 2021. április 30-ig, akár hosszabb távra tervezzük a házban a jelenlétet, a közösségi szociális munkának kiemelt fontossága van a programban. Célunk, hogy a házban élőkkel és ne csak a BMSZKI-ból kiköltözőkkel dolgozzunk, valamint hogy olyan, főként apró, követhető változásokat indítsunk el a házban, amelyek akár a BMSZKI szakembereinek kivonulása után is folytathatók. Tervezzük szükségletfelmérés elindítását a házban, hogy átlássuk, hol milyen beavatkozásokra van szükség, melyek a fő problémagócok és azokat milyen eszközökkel és lehetőségekkel tudjuk, a lakókkal közösen megoldani.

Munkánk első lépése a lakógyűlések beindítása volt, amelyet első alkalommal augusztusban tartottunk, majd szeptemberben folytatódtak a találkozások. Ezt követően, a járványhelyzet

**BUDAPESTI MÓDSZERTANI SZOCIÁLIS
KÖZPONT
ÉS INTÉZMÉNYEI**

súlyosbodásával a találkozásokat leállítottuk, de reméljük, hogy tavasszal ismét lehetőség nyílik a lakógyűlések lebonyolítására.

Merészség lenne részünkről egy anti-slum programot önállóan, minden fajta tapasztalat nélkül beindítani a kerületben. Ebből fakadóan célunk, hogy egyrészt civil-hálót „vonjunk” a ház köré, vagyis behívjuk ebbe a munkába a már tapasztalattal bíró civil szervezeteket, másrészt rendszeresen együttműködünk a fővárosi és a kerületi vezetéssel, illetve a szociális ellátókkal. Ennek érdekében elkezdtük felvenni a kapcsolatot a civil szféra érdekelt képviselőivel, mint pl. az Utcáról Lakásba Egyesülettel, a Kontúr Egyesülettel, az Ébredések Alapítvánnyal, kerületi és civil fenntartású tanodákkal, valamint szorosan együtt dolgozunk Budapest Főváros Önkormányzatának Lakásosztályával, illetve az üzemeltetést végző BFVK Zrt. szakembereivel. Fontos, hogy a program megvalósításába behívott résztvevőkkel együtt egyértelmű, közös célokat tudjunk meghatározni, melyek mentén már egy ütemterv is kialakítható, amely a feladatok leosztását és a tovább lépéshez szükséges feltételeket (infrastrukturális, pénzügyi, szakember stb.) határozza meg. Ez a munka még előttünk áll.

Eredményeink

Egyértelműen eredményként könyvelhetjük el, hogy a házba 2020. szeptember 15-ig beköltöztetett 91 lakó mindegyike itt éli mindennapjait, valamint azt is, hogy a beköltöztetéseket 2021 februárjától még folytatni tudjuk. A beköltözők jelentős hányada a használatba átvett ingatlanokat rendben tartja, azokat otthonossá varázsolta. Többen vállalták a lakásokban lévő műszaki problémák kijavítását, illetve számos esetben segítették egymást a lakók egy-egy felmerülő probléma megoldása kapcsán (pl. zárcsere, TV-bekötés, festés stb.). Tapasztaltuk, hogy elindultak a lakók között a folyosói beszélgetések, a pletykálás, a receptcsere, a párkapcsolati problémák kibeszélése, vagyis ebben a házban ugyanaz történik, mint bármelyik kerületi panelházban, vagy a budai hegyek között megbúvó társasházban – az emberek, „régie és új lakók” - ha lassan is, de közelednek egymáshoz.

Egyértelmű, hogy a házban vannak konfliktusok is, ez egy ekkora változás természetesen velejárója. Ám törekszünk arra, hogy ezek rendezése, elsősorban a rendszeres jelenlétnek és odafigyelésnek, támogatásnak köszönhetően megfelelő keretek között, mindenki egyetértésével és megelégedésével záruljanak.